

Fylkestingets behandling av sak 2/2020 i møte den 04.02.2020:

Vedtak:

Innlandet fylkesting vil understreke viktigheten av å utvikle og investere i jordbruket i hele landet. De neste års jordbruksoppgjør må bidra til å sikre lønnsomhet langs hele verdikjeden, der en setter inn offensive virkemidler for å øke lønnsomheten i bruken av jord. Trygg mat av høy kvalitet, og matvaresikkerhet må stå sentralt.

Økt selvforsyningsgrad må prioriteres, særlig sett i lys av Norges lave selvforsyningsgrad som bare er ca. 40 %. Det krever en bevisst og restriktiv holdning til jordvern og bortfall av jordbruksarealer. En nasjonal jordvernplan bør utarbeides.

Et bærekraftig norsk jordbruk og økt selvforsyningsgrad er også avhengig av et sterkt tollvern. Det må arbeides for å styrke dette. For å lykkes med Innlandets bioøkonomistrategi så må dette prioriteres.

Vi er inne i det grønne skifte, hvor landbruket vil være en viktig del. Innlandet har med sine naturgitte ressurser og de hele verdikjeder vi har knyttet til jord og skog en viktig rolle i dette i dag. Vi har imidlertid enda større ambisjoner framover for hva Innlandet kan bidra med nasjonalt innenfor bioøkonomien. Dette vil være avhengig av næringspolitikken på ulike felt, men det er også viktig at jordbruksoppgjøret bygger opp under dette.

Det er av stor betydning at en sikrer både produksjon, investeringsmuligheter og framtidig rekruttering til landbruket. Inntektsgapet til sammenlignbare yrkesgrupper må utjevnes.

Det er behov for økte investeringsmidler i næringen. Det kan være oppgradering og etterslep når det gjelder fornyelse av produksjonsanlegg. Investeringsmidler må innrettes slik at en ikke skal sette krav om økt lønnsomhet der dette medfører en produksjonsøkning utover gårdens ressursgrunnlag. Det er behov knyttet til tiltak mot klimaendringer og tiltak for reduserte utslipp.

Landbruksnæringen er avgjørende for levende distrikter. Kanaliseringspolitikken må legges til grunn.

Regjeringa har lansert Matnasjonen Norge som et utviklings- og samarbeidsprosjekt for næringsutvikling og verdiskaping med utgangspunkt i sunn og trygg norsk mat. Dette støtter Fylkestinget i Innlandet. Vi mener derfor at skal vi nå det målet i 2030, må nettopp primærnæringene og jordbruk i hele landet sikres utviklingsmidler og lønnsomhet. Koblingen mellom mat og reiseliv må få utviklings- og stimuleringsmidler for å lykkes.

De neste 10 årene skal matprodusentene levere på Klimaavtalen med Staten, Nasjonale forpliktelser, som alle er berørt av. Det krever også at andre sektorer bidrar. I tillegg har Norge forpliktet seg til FN sine bærekraftsmål. Dette betyr at virkemidler i jordbruksavtalen må måles opp mot bærekraftsmål, herunder også klimamål.

Innlandet fylkesting mener at årets jordbruksforhandlinger også skal prioritere:

- En jevnere fordeling slik at inntektsforskjellene pr. årsverk internt i jordbruket ikke skal være for store. Forskjellene i inntekt pr. årsverk mellom produksjoner, ulike geografiske områder, bruksstørrelser m.m. må utjevnes. Reelle virkemidler må tas i bruk, og nye må utvikles.

- Landbrukssamvirket, med mottaks- og forsyningsplikt, må videreutvikles. Det er det viktigste verktøyet for landbruk i hele landet. Bøndene skal, gjennom jordbrukssamvirket, fortsatt ha ansvaret for markedsreguleringen. Markedsreguleringsordningene må styrkes gjennom at flere markedsreguleringsverktøy skal gjenreises og videreutvikles.

- Økt satsing på kornproduksjon og økning i kornprisen, økt grovforbasert kjøttproduksjon fortrinnsvis uten import av soya og andre kraftfôrbestanddeler og økt norsk

grønnsakproduksjon. Bønder som bruker mest mulig norsk gras og norsk fôrråvare i kraftforet, skal premieres.

Korn og kraftforpolitikken skal videreutvikles. I dag brukes om lag 900 millioner til prisnedskrivning. Det må arbeides med andre måter å bruke disse midlene for å stimulere til økt grovfôrandel for drøvtyggerne. For de enmaga husdyra er det vanskelig på kort sikt ikke å se løsning i prisnedskrivning med hensyn til f.eks. kylling- og svinebondens økonomi. Det må arbeides med ulike fremtidige modeller.

- Økt bruk av våre egne ressurser, herunder utmarksressursene. Økt sjølforsyning må prioriteres, bl.a. gjennom å sikre økonomien i matproduksjon med drøvtyggere i grasområdene og sørge for at det er lønnsomt med korn, proteinvekster og andre matvekster til mennesker der det er mulig.

- Potensialet i landets beiteressurser må synliggjøres, f.eks. hvor mye av Innlandets ressurser som ikke kan brukes pga rovvilt. Forbedringer i rovviltpolitikken må komme raskt!

- Et sterkt og restriktivt jordvern med en nasjonal jordvernplan. Vernet av matjord er viktig, og landet har ingen matjord å miste i en økt matproduksjon. Nedbygging av matjord gjennom industri, infrastruktur, boligbygging mm skal ikke forekomme. Det må også settes søkelys på bondens egen nedbygging ved oppsetting av driftsbygninger på garden. Matjord skal ikke legges brakk ved bruksnedleggelse. Driveplikta skal holdes i hevd!

- Jordas produksjonsevne og jordhelse må restaureres. Produsert mengde med best mulig innhold av næringsstoffer uten at vekstsubstratet forringes skal stimuleres gjennom virkemidler.

- En jordbruksavtale som stimulerer til produktutvikling og nyskapning innenfor lokale spesialprodukter og tilleggsnæringer, samtidig som volumproduksjonen ivaretas. Dette gjelder bl.a. videreføring og styrking av innovasjonsmidler for å øke småskala grønt-produksjon, satsing på Inn på tunet, Grønt reiseliv m.m.

- En gjeninnføring av likestilling i Rekruttering- og kompetansemidlene og midler til Voksenagronom til fylkeskommunene.

- Styrket forskning og utvikling i jordbruket. Det må stimuleres til produksjonsfremmende tiltak som nydyrking, grøfting, FoU, investeringsmidler og skattefradrag ved investeringer.

- Fokus på bioøkonomi og det grønne skiftet. Forsknings- og utviklingsmidler til jordbruket, som er en viktig del av bioøkonomi-næringene, må også prioriteres innen generelle FoU-midler, og ikke bare gjennom forskningsmidler over jordbruksavtalen og/eller forskningsavgiftsmidler. Det må prioriteres forskning på karbonbinding og måling, om jord og jordbiologi m.m.

- Innlandet ser positivt på bruk av biokull som jordforbedringsmiddel og til karbonfangst og -lagring. Det burde foreligge et mål om å følge 4 per 1000-initiativet.

- Innføring av klimafond med skattefordel, etter modell fra skogbruket, ved investeringer i klimatiltak; for å redusere utslipp, øke karbonbinding og tilpasninger til endret klima.

- Styrke arbeidet med landbruksrådgiving for å bedre kunne gi tjenester innenfor flere fagområder, basert på kunnskap om lokale forhold. Dette er svært viktig sett opp mot de store omstillingsprosessene landbruket står ovenfor. Fokus på psykisk helse i landbruket og HMS må løftes og være ein viktig del av rådgivningstjenesten sitt arbeid.

Fylkesrådmannens innstilling til vedtak:

Innlandet fylkesting har følgende innspill til jordbruksforhandlingene 2020:

1. En forutsigbar landbrukspolitikk, som gir landbruksnæringen, og herunder jordbruket trygghet for sine investeringer. Dette forutsetter et effektivt og sterkt tollvern, og en styrking av korn- og kraftforpolitikken.
2. Økt matproduksjon gjennom bedre utnyttelse av våre egne ressurser, herunder utmarksressursene.
3. Økt satsing på kornproduksjon og økning i kornprisen, økt grovforbasert kjøttproduksjon fortrinnsvis uten import av kraftfôr og økt norsk grønnsakproduksjon.
4. Et sterkt og restriktivt jordvern med en nasjonal jordvernplan. Vernet av matjord er viktig, og landet har ingen matjord å miste i en økt matproduksjon.
5. En jordbruksavtale som stimulerer til produktutvikling og nyskapning innenfor lokale spesialprodukter og tilleggsnæringer, samtidig som volumproduksjonen ivaretas.
6. En videreføring av Rekruttering- og kompetansemidlene og midler til Voksenagronom til fylkeskommunene.
7. At inntektsgapet mellom landbruksnæringen og andre yrkesgrupper reduseres.
8. Styrket forskning og utvikling i jordbruket. Det må stimuleres til produksjonsfremmende tiltak som nydyrking, grøfting, FoU, investeringsmidler og skattefradrag ved investeringer.
9. Fokus på bioøkonomi og det grønne skiftet. Innlandet, med alle aktuelle ressurser innen skogbruk, jordbruk, husdyravl og restressursbehandling, skal ha en betydelig rolle i framtidens Norge der bioøkonomien står sentralt.
10. Styrking av rollene med desentralisert ansvar og myndighet til fylkeskommunene og kommunene på landbruksområdet. Landbrukssektoren, og dermed også jordbruket, må bli mer synlig og integrert i kommunenes samfunns- og næringsutviklingsarbeid.
11. En erkjennelse av at RÅK-industrien er spesielt konkurranseutsatt industri som er avhengig av ordninger som utjevner forskjellene mellom nasjonale og internasjonale råvarepriser når de skal konkurrere med importerte ferdigvarer med lavere tollbeskyttelse.
12. Landbrukssamvirket med sin mottaks- og leveringsplikt har, med oppgaven som markedsregulator, en svært viktig posisjon som må videreføres.
13. Innlandet ser positivt på tiltak for å utrede bruk av biokull som jordforbedringsmiddel og Co2 fangst.

Fylkestinget vedtar innspill til jordbruksforhandlingene 2020 gjennom oppsummerte punkter.

Innspillet oversendes Landbruks- og matdepartementet innen fristen i februar 2020.

Forslag framsatt i møtet:

Behandling:

Bjørnar Tollan Jordet (SV) fremmet slikt forslag:

Innlandet fylkesting understreker betydningen av å sikre videre utvikling og investering i jordbruket hele landet. Jordbruksoppgjørene i årene som kommer må sikre offensive virkemidler for jordbruket som bidrar til å øke lønnsomheten i hele verdikjeden. I årene som kommer vil matvaresikkerhet og økt selvforsyningsgrad være grunnleggende for gjennomføring av FNs bærekraftsmål og nasjonal beredskap. Dette krever bevissthet knyttet til jordvern og en restriktiv holdning til nedbygging av jordbruksarealer og potensielle jordbruksareal. Innlandet ber om at det utarbeides en nasjonal plan for jordvern. For å sikre et bærekraftig jordbruk og økt selvforsyningsgrad trenger vi et styrket tollvern.

Regjeringa har lansert Matnasjonen Norge som et utviklings- og samarbeidsprosjekt for næringsutvikling og verdiskaping med utgangspunkt i sunn og trygg norsk mat. Dette støtter Fylkestinget i Innlandet. Vi mener derfor at skal vi nå det målet i 2030, må nettopp

primærnæringene og jordbruk i hele landet sikres utviklingsmidler og lønnsomhet. Koblingen mellom mat og reiseliv må få utviklings- og stimuleringsmidler for å lykkes.

Dersom Innlandet skal kunne bidra sterkere inn i det grønne skiftet er vi avhengig av at virkemidlene i næringspolitikken styrkes inn mot økt produksjon og utvikling av landbruket. Vi er avhengig av å kunne ivareta bredde i bruksstørrelser, sikre trygghet for investeringer gjennom økt lønnsomhet, styrke framtidig rekruttering inn i næringen og øke produksjonsareal. En vesentlig forutsetning for å lykkes med dette er at inntektsgapet mellom jordbruket og sammenlignbare yrkesgrupper reduseres og utjevnes. Innlandet ønsker gjennom sin bioøkonomistrategi å bidra til nasjonale løsninger i overgangen fra en fossil økonomi til en bærekraftig økonomi tuftet på våre naturgitte ressurser og verdikjeder knyttet til jord og skog. Skal vi lykkes med omstilling av samfunnet trenger vi levende distrikter som legger grunnlaget for økt utnyttelse av våre ressurser. Kanaliseringspolitikken må legges til grunn.

De neste 10 årene skal matprodusentene levere på Klimaavtalen med Staten, nasjonale forpliktelser, som alle er berørt av. Landbruket har selv store ambisjoner for å bidra i kampen mot klimaendringene gjennom reduserte utslipp. Dette forutsetter økte investeringsmidler i næringen som sikrer at man innhenter etterslep knyttet til oppgradering og fornyelse av produksjonsanlegg. Investeringsmidler må innrettes slik at en ikke skal sette krav om økt lønnsomhet der dette medfører en produksjonsøkning utover gårdens ressursgrunnlag. Innlandet fylkesting ber om at virkemidlene i jordbruksavtalen måles opp mot FNs bærekraftsmål, herunder også klimamål.

Innlandet fylkesting kommer med følgende innspill til prioriteringer i årets jordbruksforhandlinger:

1. Innretningen på jordbruksoppgjøret bør underbygge målene om økt selvforsyningsgrad og reduserte klimagassutslipp. Jordbruksforhandlingene må støtte opp under og sette næringen i stand til å oppfylle klimaavtalen mellom regjeringen og bondeorganisasjonene og FNs bærekraftsmål. Det bør prioriteres økt støtte til utmarksbeite og til produkter med høy andel import som kan produseres i Norge der forholdene er egnet, som for eksempel storfekjøtt, økologiske produkter, matkorn, frukt, bær og grønnsaker.
2. Forskjellene i inntekt per årsverk mellom produksjoner, ulike geografiske områder, bruksstørrelser med mer må utjevnes. Det må sikres en jevnere fordeling slik at inntektsforskjellene pr. årsverk internt i jordbruket ikke blir for store. Her må eksisterende virkemidler tas i bruk, og nye må utvikles.
3. Landbrukssamvirket, med mottaks- og forsyningsplikt, må videreutvikles. Det er det viktigste verktøyet for landbruk i hele landet. Bøndene skal, gjennom jordbrukssamvirket, fortsatt ha ansvaret for markedsreguleringen. Markedsreguleringsordningene må styrkes gjennom at flere markedsreguleringsverktøy skal gjenreises og videreutvikles.
4. Økt satsing på kornproduksjon og økning i kornprisen. Økt grovforbasert kjøttproduksjon med et mål om utfasing av import av soya og andre kraftfôrbestanddelene og økt norsk grønnsakproduksjon. Bønder som bruker mest mulig norsk gras og norsk fôrråvare i kraftfôret, skal premieres. Korn og kraftforpolitikken skal videreutvikles. I dag brukes om lag 900 millioner til prisnedskrivning. Det må arbeides med andre måter å bruke disse midlene for å stimulere til økt grovfôrandel for drøvtyggerne. For de enmaga husdyra er det vanskelig på kort sikt ikke å se løsninger i prisnedskrivning med hensyn til f.eks. kylling- og svinebondens økonomi. Det må arbeides med ulike fremtidige modeller.
5. Økt bruk av våre egne ressurser, herunder utmarksressursene. Beitebruken og potensialet for økt utmarksbeite må synliggjøres. Rovviltpolitikken må følges opp slik at bruken av utmarksbeite ikke reduseres.
6. Et sterkt og restriktivt jordvern med en nasjonal jordvernplan. Norge har ikke mer matjord å miste og vernet av matjord er viktig for å kunne øke matproduksjon på egne ressurser. Nedbygging av matjord skal ikke forekomme. Det må også settes søkelys på bondens egen nedbygging ved oppsetting av driftsbygninger på garden. Matjord skal ikke legges brakk ved bruksnedleggelse. Driveplikta skal holdes i hevd.
7. Jordas produksjonsevne og jordhelse må restaureres.
8. En jordbruksavtale som stimulerer til produktutvikling og nyskaping innenfor lokale spesialprodukter og tilleggsnæringer. Dette gjelder bl.a. videreføring og styrking av innovasjonsmidler for å øke småskala grønt-produksjon, satsing på Inn på tunet, Grønt reiseliv m.m.

9. En gjeninnføring av likestilling i Rekruttering- og kompetansemidlene og midler til Voksenagronom til fylkeskommunene.
10. Styrket forskning og utvikling i jordbruket. Det må stimuleres til produksjonsfremmende tiltak som nydyrking, grøfting, FoU, investeringsmidler og skattefradrag ved investeringer.
11. Fokus på bioøkonomi og det grønne skiftet. Forsknings- og utviklingsmidler til jordbruket, som er en viktig del av bioøkonomi-næringene, må også prioriteres innen generelle FoU-midler, og ikke bare gjennom forskningsmidler over jordbruksavtalen og/eller forskningsavgiftsmidler. Det må prioriteres forskning på karbonbinding og måling, om jord og jordbiologi m.m.
12. Innlandet ser positivt på bruk av biokull som jordforbedringsmiddel og til karbonfangst og -lagring. Det burde foreligge et mål om å følge 4 per 1000-initiativet.
13. Innføring av klimafond med skattefordel, etter modell fra skogbruket, ved investeringer i klimatiltak. Dette med mål om å redusere utslipp, øke karbonbinding og sikre tilpasninger til et endret klima.
14. Små- og mellomstore biogassanlegg kan redusere klimagassutslippene fra landbruket og samtidig gjenvinne næringsstoffer. Det bør etableres gode støtteordninger for etablering av slike anlegg.
15. Tilskuddsordninger må støtte opp under en bruksstruktur i samsvar med det lokale ressursgrunnlaget. Rimelig tilgang på lokale fôrressurser bør være en betingelse for å motta støtte til store nyinvesteringer i driftsinfrastruktur.
16. Styrke Norsk landbruksrådgiving for å bedre kunne gi rådgiving til den enkelte gårdbruker innenfor flere fagområder, basert på kunnskap om lokale forhold. Dette er svært viktig sett opp mot de store omstillingsprosessene landbruket står ovenfor. Fokus på psykisk helse i landbruket og HMS må løftes og være ein viktig del av rådgivningstjenesten sitt arbeid.
17. Tollvernet må styrkes, med formål å sikre norsk produksjon og redusere import av produkter som kan produseres på norske ressurser.

Sindre Sørhus (MDG) fremmet slikt forslag:

Endring punkt 3:

Økt satsing på kornproduksjon og økning i kornprisen, økt andel grovforbasert kjøttproduksjon fortrinnsvis uten import av kraftfôr og økt norsk grønnsakproduksjon.

Endring punkt 13

Innlandet ser positivt på tiltak for å utrede bruk av biokull og fangvekster som jordforbedringsmiddel og Co2 fangst.

Nye punkt:

14. Jordbruksforhandlingene bør støtte opp under og sette næringen i stand til å oppfylle klimaavtalen mellom regjeringen og bondeorganisasjonene.
15. Små- og mellomstore biogassanlegg kan redusere klimagassutslippene fra landbruket og samtidig gjenvinne næringsstoffer. Det bør etableres gode støtteordninger for etablering av slike anlegg.
16. Klima- og miljøprogrammet til landbruksdirektoratet bør styrkes. Det bør også opprettes et klimafond for klimainvesteringer i jordbruket.
17. Tilskuddsordninger må støtte opp under en bruksstruktur i samsvar med det lokale ressursgrunnlaget. Rimelig tilgang på lokale fôrressurser bør være en betingelse for å motta støtte til store nyinvesteringer i driftsinfrastruktur.
18. Melkebørsen bør endres slik at omsetting av melkekvoter i større grad styres etter ressursgrunnlaget på det enkelte bruk.
19. Innretningen på landbruksoppgjøret bør underbygge målet om økt selvforsyningsgrad og mål om reduserte klimagassutslipp. Det bør prioriteres økt støtte til utmarksbeite og til produkter med høy andel import, som økologiske produkter, matkorn, frukt, bær og grønt der forholdene er egnet.
20. Målprisen på korn må økes, -uten økning i prisnedskrivning for kraftfôr, for å stimulere til mer bærekraftig dyrehold med mindre bruk av kraftfôr, og mer bruk av grovfôr og utmarksbeite.
21. Tollvernet på kjøtt må styrkes, med formål å redusere importen av spesielt storfekjøtt.

Hanne Velure (H) fremmet slikt forslag:

Innlandet fylkesting har følgende innspill til jordbruksforhandlingene 2020:

1. En forutsigbar landbrukspolitikk, som gir landbruksnæringen, og herunder jordbruket trygghet for sine investeringer.
2. Dette forutsetter et velfungerende tollvern, og en styrking av korn- og kraftforpolitikken.
Nytt kulepunkt: Den generelle rammen er viktig og må gjenspeile utfordringene jordbruket står overfor mht. overproduksjon og reguleringer ved markedsutfordringer.
3. Økt matproduksjon gjennom bedre utnyttelse av våre egne ressurser, herunder utmarksressursene.
4. Økt satsing på kornproduksjon og økning i kornprisen, økt grovforbasert kjøttproduksjon fortrinnsvis uten import av kraftfôr og økt norsk grønnsakproduksjon.
5. En jordbruksavtale som stimulerer til produktutvikling og nyskapning innenfor lokale spesialprodukter og tilleggsnæringer, samtidig som volumproduksjonen ivaretas.
Nytt kulepunkt: Norge har stor variasjon i type kulturlandskap. Det bør prioriteres stimulans til drift av små- og mellomstore bruk heller enn å bruke statlige ressurser på kulturlandskapspleie.
Nytt kulepunkt: Sauen er en viktig landskapspleier som hindrer gjengroing og slik styrker bevaring av biologisk mangfold. Norsk ull og skinn kan bli et større kvalitetsprodukt og sauebruk gi viktige arbeidsplasser i distrikts-Norge.
6. En videreføring av Rekruttering- og kompetansemidlene og midler til Voksenagronom til fylkeskommunene.
7. At inntektsgapet mellom landbruksnæringen og andre yrkesgrupper reduseres.
8. Styrket forskning og utvikling i jordbruket. Det må stimuleres til produksjonsfremmende tiltak som nydyrking, grøfting, FoU, investeringsmidler og skattefradrag ved investeringer.
Nytt kulepunkt: Styrke investerings- og bygdeutviklingsmidler (IBU-ordningen) grunnet økt investeringsbehov i landbruket.
Nytt kulepunkt: Styrke regionale miljøprogram (RMP) slik at vi sikrer å være i forkant av økte miljøutfordringer.
(Nytt kulepunkt: Investeringsvirkemidlene i landbruket bør imøtekomme behovene for videreutvikling av IPT (Inn på TUNET – skreddersydde velferdstjenester på gård)
9. Fokus på bioøkonomi og det grønne skiftet. Innlandet, med alle aktuelle ressurser innen skogbruk, jordbruk, husdyravl og restressursbehandling, skal ha en betydelig rolle i framtidens Norge der bioøkonomien står sentralt. Må konkretiseres!
Nytt kulepunkt: Kjøttproduksjon basert på «kombikyr» er bærekraftig fordi spekalver og kjøttet fra «utrangerte» melkekyr kan anses som et gratis biprodukt fra melkeproduksjonen. Kombikyr har litt over halvparten så stort forforbruk og klimagassutslipp per kilo kjøtt som ammekyr.
Stimulans til at ny produksjonskapasitet i ammekuproduksjon lokaliseres til grasområder.
10. (Styrking av rollene med desentralisert ansvar og myndighet til fylkeskommunene og kommunene på landbruksområdet).
11. En erkjennelse av at RÅK-industrien er spesielt konkurranseutsatt industri som er avhengig av ordninger som utjevner forskjellene mellom nasjonale og internasjonale råvarepriser når de skal konkurrere med importerte ferdigvarer med lavere tollbeskyttelse.
12. Innlandet ser positivt på tiltak for å utrede bruk av biokull som jordforbedringsmiddel og CO₂ fangst.
13. Mange bønder jobber alene og har lange dager. Mange har bekymringer knyttet til egen drift, endringer i markedet, rammevilkårene eller avlingssvikt. Fylkestinget mener at det bør etableres en ordning for å styrke arbeidet med psykisk helse slik at igangsatte prosjekter kan danne grunnlag for en nasjonal beredskaps- og velferdsordning.

Per-Gunnar Sveen (Ap) fremmet slikt forslag på vegne av Ap og Sp:

Innlandet fylkesting vil understreke viktigheten av å utvikle og investere i jordbruket i hele landet. De neste års jordbruksoppgjør må bidra til å sikre lønnsomhet langs hele verdikjeden, der en setter inn offensive virkemidler for å øke lønnsomheten i bruken av jord. Trygg mat av høy kvalitet, og matvaresikkerhet må stå sentralt.

Økt selvforsyningsgrad må prioriteres. Det krever en bevisst og restriktiv holdning til jordvern og bortfall av jordbruksarealer. En nasjonal jordvernplan bør utarbeides.

Et bærekraftig norsk jordbruk og økt selvforsyningsgrad er også avhengig av et sterkt tollvern. Det må arbeides for å styrke dette. For å lykkes med Innlandets bioøkonomistrategi så må dette prioriteres.

Vi er inne i det grønne skifte, hvor landbruket vil være en viktig del. Innlandet har med sine naturgitte ressurser og de hele verdikjeder vi har knyttet til jord og skog en viktig rolle i dette i dag. Vi har imidlertid enda større ambisjoner framover for hva Innlandet kan bidra med nasjonalt innenfor bioøkonomien. Dette vil være avhengig av næringspolitikken på ulike felt, men det er også viktig at jordbruksoppjøret bygger opp under dette.

Det er av stor betydning at en sikrer både produksjon, investeringsmuligheter og framtidig rekruttering til landbruket. Inntektsgapet til sammenlignbare yrkesgrupper må utjevnes.

Det er behov for økte investeringsmidler i næringen. Det kan være oppgradering og etterslep når det gjelder fornyelse av produksjonsanlegg. Investeringsmidler må innrettes slik at en ikke skal sette krav om økt lønnsomhet der dette medfører en produksjonsøkning utover gårdens ressursgrunnlag. Det er behov knyttet til tiltak mot klimaendringer og tiltak for reduserte utslipp.

Landbruksnæringen er avgjørende for levende distrikter. Kanaliseringspolitikken må legges til grunn.

Regjeringa har lansert Matnasjonen Norge som et utviklings- og samarbeidsprosjekt for næringsutvikling og verdiskaping med utgangspunkt i sunn og trygg norsk mat. Dette støtter Fylkestinget i Innlandet. Vi mener derfor at skal vi nå det målet i 2030, må nettopp primærnæringene og jordbruk i hele landet sikres utviklingsmidler og lønnsomhet. Koblingen mellom mat og reiseliv må få utviklings- og stimuleringsmidler for å lykkes.

De neste 10 årene skal matprodusentene levere på Klimaavtalen med Staten, Nasjonale forpliktelser, som alle er berørt av. Det krever også at andre sektorer bidrar. I tillegg har Norge forpliktet seg til FN sine bærekraftsmål. Dette betyr at virkemidler i jordbruksavtalen må måles opp mot bærekraftsmål, herunder også klimamål.

Innlandet fylkesting mener at årets jordbruksforhandlinger også skal prioritere:

- En jevnere fordeling slik at inntektsforskjellene pr. årsverk internt i jordbruket ikke skal være for store. Forskjellene i inntekt pr. årsverk mellom produksjoner, ulike geografiske områder, bruksstørrelser m.m. må utjevnes. Reelle virkemidler må tas i bruk, og nye må utvikles.
- Landbrukssamvirket, med mottaks- og forsyningsplikt, må videreutvikles. Det er det viktigste verktøyet for landbruk i hele landet. Bøndene skal, gjennom jordbrukssamvirket, fortsatt ha ansvaret for markedsreguleringen. Markedsreguleringsordningene må styrkes gjennom at flere markedsreguleringsverktøy skal gjenreises og videreutvikles.
- Økt satsing på kornproduksjon og økning i kornprisen, økt grovforbasert kjøttproduksjon fortrinnsvis uten import av soya og andre kraftfôrbestanddeler og økt norsk grønnsakproduksjon. Bønder som bruker mest mulig norsk gras og norsk fôrråvare i kraftforet, skal premieres.

Korn og kraftforpolitikken skal videreutvikles. I dag brukes om lag 900 millioner til prisnedskrivning. Det må arbeides med andre måter å bruke disse midlene for å stimulere til økt grovfôrandel for drøvtyggerne. For de enmaga husdyra er det vanskelig på kort sikt ikke å se løsning i prisnedskrivning med hensyn til f.eks. kylling- og svinebondens økonomi. Det må arbeides med ulike fremtidige modeller.

- Økt bruk av våre egne ressurser, herunder utmarksressursene. Økt sjølforsyning må prioriteres, bl.a. gjennom å sikre økonomien i matproduksjon med drøvtyggere i grasområdene og sørge for at det er lønnsomt med korn, proteinvekster og andre matvekster til mennesker der det er mulig.

- Potensialet i landets beiteressurser må synliggjøres, f.eks. hvor mye av Innlandets ressurser som ikke kan brukes pga rovvilt. Forbedringer i rovviltpolitikken må komme raskt!

- Et sterkt og restriktivt jordvern med en nasjonal jordvernplan. Vernet av matjord er viktig, og landet har ingen matjord å miste i en økt matproduksjon. Nedbygging av matjord gjennom industri, infrastruktur, boligbygging mm skal ikke forekomme. Det må også settes søkelys på bondens egen nedbygging ved oppsetting av driftsbygninger på garden. Matjord skal ikke legges brakk ved bruksnedleggelse. Driveplikta skal holdes i hevd!
- Jordas produksjonsevne og jordhelse må restaureres. Produsert mengde med best mulig innhold av næringsstoffer uten at vekstsubstratet forringes skal stimuleres gjennom virkemidler.
- En jordbruksavtale som stimulerer til produktutvikling og nyskaping innenfor lokale spesialprodukter og tilleggsnæringer, samtidig som volumproduksjonen ivaretas. Dette gjelder bl.a. videreføring og styrking av innovasjonsmidler for å øke småskala grønt-produksjon, satsing på Inn på tunet, Grønt reiseliv m.m.
- En gjeninnføring av likestilling i Rekruttering- og kompetansemidlene og midler til Voksenagronom til fylkeskommunene.
- Styrket forskning og utvikling i jordbruket. Det må stimuleres til produksjonsfremmende tiltak som nydyrking, grøfting, FoU, investeringsmidler og skattefradrag ved investeringer.
- Fokus på bioøkonomi og det grønne skiftet. Forsknings- og utviklingsmidler til jordbruket, som er en viktig del av bioøkonomi-næringene, må også prioriteres innen generelle FoU-midler, og ikke bare gjennom forskningsmidler over jordbruksavtalen og/eller forskningsavgiftsmidler. Det må prioriteres forskning på karbonbinding og måling, om jord og jordbiologi m.m.
- Innlandet ser positivt på bruk av biokull som jordforbedringsmiddel og til karbonfangst og -lagring. Det burde foreligge et mål om å følge 4 per 1000-initiativet.
- Innføring av klimafond med skattefordel, etter modell fra skogbruket, ved investeringer i klimatiltak; for å redusere utslipp, øke karbonbinding og tilpasninger til endret klima

Truls Gihlemon (FrP) fremmet slikt forslag:

Punkt 1, andre setning strykes

Punkt 4 strykes

Punkt 12 strykes

Nytt punkt:

Oppgjøret må utformes slik at det stimulerer til økt melkeproduksjon og økt videreføring i Norge basert på norsk melk. PU-ordningen må revideres slik at meieriaktørene gis like konkurransevilkår.

Erik Ringnes (V) fremmet slikt forslag:

Endring punkt 4:

Et sterkt og restriktivt jordvern med en nasjonal jordvernplan. Vernet av matjord er viktig, og særlig sett i lys av Norges lave selvforsyningsgrad som bare er ca. 40 %.

Tilleggsforslag til Ap/Sp sitt endringsforslag fremmet av Johannes Wahl Gran (MDG) på vegne av MDG og KrF:

14. Små- og mellomstore biogassanlegg kan redusere klimagassutslippene fra landbruket og samtidig gjenvinne næringsstoffer. Det bør etableres gode støtteordninger for etablering av slike anlegg.

15. Melkebørsen bør endres slik at omsetting av melkekvoter i større grad styres etter ressursgrunnlaget på det enkelte bruk.

16. Tollvernet på kjøtt må styrkes, med formål å redusere importen av spesielt storfekjøtt.

Per-Gunnar Sveen (Ap) ba om gruppemøte. Gruppemøter og lunsj avholdt mellom kl. 12.25 og 13.30.

Kl. 13.30 ble møtet igjen satt. Sveen (Ap) redegjorde:

Endring avsnitt 2:

Økt selvforsyningsgrad må prioriteres, særlig sett i lys av Norges lave selvforsyningsgrad som bare er ca. 40 %. Det krever en bevisst og restriktiv holdning til jordvern og bortfall av jordbruksarealer. En nasjonal jordvernplan bør utarbeides.

Nytt siste strekpunkt:

Styrke arbeidet med landbruksrådgiving for å bedre kunne gi tjenester innenfor flere fagområder, basert på kunnskap om lokale forhold. Dette er svært viktig sett opp mot de store omstillingsprosessene landbruket står ovenfor. Fokus på psykisk helse i landbruket og HMS må løftes og være ein viktig del av rådgivningstjenesten sitt arbeid.

Bjørnar Tollan Jordet (SV) trakk tidligere fremmet forslag og opplyste at både SV og MDG ønsker å stå som medforslagsstiller til forslag fremmet av Sveen (Ap).

Votering:

Forslag fremmet av Velure (H): Falt med 7 stemmer avgitt av H.

Forslag fremmet av Gihlemoen (FrP): Falt med 3 stemmer avgitt av FrP.

Forslag fremmet av Sveen (Ap) på vegne av Ap, Sp, SV og MDG: Vedtatt med 47 stemmer. 10 stemmer mot avgitt av H og FrP.

Forslag fremmet av Gran (MDG): Falt med 9 stemmer, avgitt av SV (3), MDG (3), R (2) og KrF (1).
